

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Qvaestio XXVIII. De virginitate beatæ Mariæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

loquitur, ideo proba- dum merito fuit per auctoritatem Apосто- li de manifestatione spiritus. Et hoc respō- sio est directe secon- dam litteram, nihil praelupponens, & so- lida.

¶ Ad dubium secun- dum dicitur, quod sanctificatio beate Virginis in utero ma- tris, et si non est tra- dita in sacra scriptu- ra explicite, est tamen tradita implicite, ex hoc ipso quod in sa- cris litteris inuenitur aliquid sancto conce- sa gratia sanctifica- tionis in utero: hinc enim, ut ex superioris dictis patet, habe- tur, beatam Virgi- nem fuisse sanctifi- catam: quia habuit quicquid gratiæ ce- teris collocatum est. Vnde hæc ratio non interimit Auctorem suum, sed tuerur eum.

¶ Ad tertium du- bium dicitur, quod loquendo de Eccle- siæ fide simpliciter necessaria, conceden- dum est consequens: sed si sic sermo de Ecclesiæ fide ex tali suppositione uel ac- cessoria (puta quæ post talem approba- tionem extensa est ad tale miraculum: ut si Ecclesiæ creden- dum traderet tale miraculum) uel pro- habili (ut est fides de miraculis recita- tis in canonizatiō- bus sanctorum) cre- enda sunt miracu- la, quæ in sacra scri- ptura non continen- tur. Nec opposi- tum sequitur ex ra- tione litteræ: quæ de fide Ecclesiæ simpli- citer & absolute, & non praelupposita tali decretali lo- quitur: docuitque per hoc Auctor, quod nec necessa- rio, nec probæ- biliter credendum est, aliquem alium esse sanctificatum in utero simpliciter & absolute loquendo.

An autem Deus a- liquem deinceps sanctificauerit. & Ec- clesiæ reuelauerit, al- terius est quæstio- nis: quia tamen non est expectanda eccle- sia melior, quam fue- rit, nec Apostoli ip- si primitias Spiritus habentes sanctifica- ti sunt in utero (qua-

sanctificatione in utero. Potuit enim exultatio Ioannis in utero (ut ipse dicit) esse significatio rei tantæ (scilicet, quod mulier esset mater Dei) a maioribus cog- noscendæ, non a paruulo cogni- te: unde in euangelio non dicitur, creditur infans in utero, sed exultauit. Videmus autem, exul- tationem nō solum paruulorū, sed etiam pecorum esse: sed hæc inusitata exitit, quia in utero: & ideo sicut solent miracula fieri, facta est diuinitus in infante, non humanitus ab infante. Quam- quam etiam si usque adeo est in illo puero acceleratus usus ratio- nis & uoluntatis, ut intra uiscera materna iam posset agnoscere, credere, consentire (ad quod in aliis paruulis etas expectatur, ut possint) & hoc in miraculis ha- bendum puto diuinæ potentie: sed quia expresse in euangelio dicitur, quod Spiritu sancto re- plebitur adhuc ex utero matris suæ, & de Jeremia expresse dicitur, Antequam exires de uul- ua, sanctificauit te, asseren- dum uidetur eos sanctificatos in utero, quamuis in utero u- sum liberi arbitrii non habue- rint.

De quo Augustinus * quæ- sionem mouet, sicut pueri, qui sanctificantur per baptismum, non statim habent usum liberi ar- bitrii, nec est credendum aliquos alios sanctificatos esse in utero, de quibus scriptura mentionem non facit, quia huiusmodi pri- uilegia gratiæ, quæ dantur ali- quibus præter legem commu- nem, ordinantur ad utilitatem aliorum (secundum illud prima ad Corinthio duodecimo. Vnicuique datur manifesta- tio spiritus ad utilitatem) quæ nulla proueniret ex sanctificatio- ne aliquorum in utero, nisi eccle- siæ innotesceret. Et quamuis iudi- ciorum Dei non possit ratio assi- gnari, quare s. huic & non alii hoc munus gratiæ conferat, conue- niens tamen uidetur fuisse utrū- que dictorum sanctificari in ute- ro, ad præfigurandam sanctifi- cationem per Christum facien- dam.

Primò quidem per eius passio- nem, secundum illud Hebr. ultimo, Iesus, ut sanctificaret per su- um sanguinem populum, extra portam passus est, quam quid- em passionem Ieremias & uer- bis, & mysteris apertissime præ- nuntiauit, & suis passioni- bus expresse præfigurauit. Secundo per baptismum, prime

ad Corinthios sexto. Sed abluti estis, sed sanctificati estis. Ad quem quidem baptismum Ioan- nes suo baptismo homines præ- parauit.

AD PRIMVM ergo dicendū. quod beata Virgo quæ fuit a Deo electa in matrem, amplio- rem sanctificationis gratiam ob- tinuit quam Ioannes Baptista & Ieremias, qui sunt electi, ut spe- ciales præfiguratores sanctifica- tionis Christi. Cuius signum est, quod beata Virgini præstitum est, ut de cætero nō peccaret, nec mortaliter nec uenialiter, aliis autem sanctificatis creditur præ- stitum esse, ut de cætero morta- liter non peccarent, diuina eos gratia protegente.

AD SECUNDVM Dicendum, quod quantum ad alia porue- runt sancti esse Christo coniun- ctiores, quam Hieremias & Ioan- nes Baptista, qui tamen fuerunt ei coniunctissimi, quantum ad expressam figuram sanctificatio- nis ipsius, ut dictum est.*

AD TERTIUM Dicendum, quod miseratio, de qua ibi Iob loquitur, nō significat uirtutem insu- sam, sed quandam inclinationē naturalem ad actum huius uir- tutis.

QVAESTIO XXVIII.

De uirginitate Beate Mariæ, in quatuor articulos di- uisa.

DEINDE consideran- dum est, de uirginitate matris.

Et circa hoc quærentur qua- tuor.

- ¶ Primò, Vtrum fuerit uirgo in concipiendo.
- ¶ Secundo, Vtrum fuerit uirgo in partu.
- ¶ Tertio, Vtrum permāserit uir- go post partum.
- ¶ Quarto, Vtrum uotum uirgi- nitatis emisit.

ARTICVLVS PRIMVS

Vtrum beata Maria fuerit uirgo in concipiendo.

AD PRIMVM sic procedi- tur. Videtur quod mater Dei non fuerit uirgo in concipi- endo Christum. Nulla enim proles, quæ habet patrem & matrē, ex Virgine matre cōcipitur: tertia S. Th. 2. q. 2.

uis Ioannes euange- lita uirginitatis, pro- phetie, euangelite, singularis quoque officii erga matrem domini gratia do- natus fuerit) cre- dendum est, quod nullus simpliciter in toto temporis de- cursu fuit, est, aut erit sanctificatus in utero, nisi qui in li- tera explicatur. Non defuisse tamen audiuimus temeritatem modernam cuiusdam mulier- culæ, sanctificatam se in utero profiten- tis: & forte fuit uere sanctificata in ute- ro non materno, sed proprio, uelut Berlabee, Deo pu- niente superbiam il- lus.

¶ Denique rationem reddit Auctor quare illi duo Ieremias, & Ioannes Baptista sanctificati sunt in utero, præmissa ex- cusatione rationis necessariae, subdens rationem congruen- tia: quia scilicet præ- figuratores fuerunt sanctificationis per Christum faciendæ, dum præmonstrarunt media sanctificantia, alter passionem, alter baptismum: his enim duobus medijs Chris- tus sanctificauit mū- dum, passionem con- iuncto instramento: baptismum, ut instru- mento separato.

¶ Nota hic, quod duo- rum propositorum, scilicet quod isti duo sunt sanctificati in utero, & quod nullus alius, Auctor prim- tatum rationem redi- dere nititur: quonia ad affirmationē certa potest consonantia in- ueniri: ad tam latam autē & altā ac profun- dam negationē, quæ consonantia fat erit?

¶ Super Quæstionis uigesimali articulo primo.

Titulus de uirgi- nitate carnali intelligitur. ¶ In corpore duo fiunt; primo, respon- detur quæstio affirmati- uæ; Mater Christi concepit uirgo, pro- batur ex contrario; quia contrarium est hæresis, &c. Secundo, assignatur ratio qua duplex conuenien- tia, quod sic fuerit, & omnia clare patent in li-

ca. 2. q. 2.

D. 2. q. 2.

¶ Et sic.

1. cont. c. 45. Et opa. 3. c. 222. Et opa. c. 60. c. 4.

in litera. Si tamen nouitus non intelligit corruptionem cordis, cuius meminit secunda ratio, sciat cor pro mente, seu intellectu sumi: corruptio autem intellectus non secundum substantiam, sed secundum operationem attenditur: omnis enim defectus in intelligendo, corruptio quaedam intellectus est, sicut omnis deperditio alicuius rei corruptio quaedam in natura est. Quia igitur defectus intellectus in intelligendo efficit, ut intellectus defectuosum quoque uerbum former, concipiendo illud quod sic defectiue intelligit (qui enim imperfecte intelligit leonis naturam, perfectum quoque uerbum de natura leonis exprimeret in litera dicitur, quod cordis corruptio im-pedit perfectionem uerbi.

In responsione ad primum habes, Ioseph patrem dici Christi uere dupliciter, uel putative, uel officio: quamuis non fuerit pater generatione.

In responsione ad tertium, aduice ad glossam, quod nec secundum latinam linguam proprietatem mulier est nomen corruptionis, sed naturalis proprietatis feminae humanae: dicta est enim mulier quasi molliera mollis & animi & corporis.

In responsione ad quartum, dubium magnum in philosophia occurreret, si philosophia nunc traderetur, quantum ueritatis habeat litera hac dicens, Ratio illa habet locum in his, que procedunt in esse per uiam naturam, eo quod natura sicut est determinata ad usum effectum, ita est determinata ad unum modum producendi illum: habet siquidem instantias in elementaribus, in uegetabilibus, & in animalibus: Auctoris autem propo-

sed Christus non solum dicitur habere matrem, sed etiam patrem: dicitur enim Luc. 2. Erant pater eius & mater mirantes super his, quae dicebantur de illo, & infra eadem mater dicit, Ecce enim pater tuus, & ego doctores quaerebamus te, ergo Christus non est conceptus ex uirgine matre.

¶ 2 Præf. Matthe. 1. probatur, quod Christus fuerit filius Abraham & David, per hoc, quod Ioseph ex David descendit: quae quidem probatio nulla esset, si Ioseph pater Christi non fuisset, ergo uidetur, quod mater Christi cum ex semine Ioseph conceperit, & ita non uidetur fuisse uirgo in concipiendo.

¶ 3 Præf. Gal. 4. dicitur, Misit Deus filium suum factum ex muliere: mulier autem consueto modo loquendi dicitur, quae est uero cognita, ergo Christus non fuit conceptus ex Virgine matre.

¶ 4 Præf. Eorum, quae sunt eiusdem speciei, est idem modus generationis, quia generatio recipit speciem a termino, sicut & ceteri motus: sed Christus est eiusdem speciei cum alijs hominibus, secundum illud Philip. 2. In similitudinem hominum factus, & habitu inuictus ut homo. Cum ergo alij homines generentur ex commissione maris & femine, uidetur quod etiam Christus simili modo fuerit generatus: & ita non uidetur fuisse conceptus ex Virgine matre.

¶ 5 Præf. Quelibet forma naturalis habet materiam sibi determinatam, extra quam esse non potest: materiam autem formae humanae uidetur esse semen maris & feminae. si ergo corpus Christi non fuerit conceptum ex semine maris & feminae, non uere fuit corpus humanum, quod est inconueniens, uidetur igitur non fuisse conceptus ex Virgine matre.

SED CONTRA est, quod dicitur Isa. 7. Ecce, uirgo concipiet. RESPOND. Dicendum, quod simpliciter consistendum est matrem Christi Virginem coepisse: contrarium enim pertinet ad haeresim Hebionitarum * & Chierinthi: qui Christum purum hominem arbitrabantur, & de utroque sexu cum natu putauerunt. Quod enim Christus sit conceptus ex Virgine, conueniens est propter quatuor. Primo propter mittentis Patris dignitatem conseruandam: cum enim Chri-

stus sit uerus & naturalis Dei filius, non fuit conueniens, quod alium patrem haberet, quam Deum, ne dignitas Dei Patris transferatur ad alium. Secundo, hoc fuit conueniens proprietati ipsius Filii, qui mittitur, qui quidem est uerbum Dei: Verbum autem absque omni corruptione cordis concipitur, quinimmo cordis corruptio, perfecti uerbi conceptionem non patitur, quia ergo caro sic fuit a uerbo Dei assumpta, ut esset caro uerbi Dei, conueniens fuit, quod etiam ipsa sine corruptione matris conciperetur. Tertio hoc fuit conueniens dignitati humanitatis Christi, in qua locum peccatum habere non debuit, per quam peccatum mundi tolleretur: secundum illud Ioan. primo: Ecce agnus Dei, scilicet innocens, qui tollit peccatum mundi: non poterat autem esse, quod in natura iam corrupta ex concubitu, caro nasceretur sine infectione originalis peccati. Vnde Augustinus dicit in libro * de Nuptiis & concupiscentia, solus nuptialis concubitus sibi non fuit, scilicet in matrimonio Mariae, & Ioseph: quia in carne peccati fieri non poterat sine ulla carnis concupiscentia, quae accidit ex peccato, sine qua concipi uoluit, qui futurus erat sine peccato. Quarto, propter ipsum finem incarnationis Christi, quae ad hoc fuit, ut homines renascerentur in filios Dei, non ex uoluntate carnis, neque ex uoluntate uiri, sed ex Deo, id est Dei uirtute: cuius rei exemplar apparere debuit in ipsa conceptione Christi. Vnde Augustinus * dicit in libro de sancta Virginitate. Oportebat caput nostrum insigni miraculo secundum corpus nasci de uirgine, ut significaret membra sua de uirgine ecclesiastica, secundum spiritum nascitura.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod sicut Beda * dicit super Lucam, pater Saluatoris appellatur Ioseph, non quod uere iuxta photinianos pater fuerit, sed quod ad famam Mariae conseruandam pater sit ab omnibus aestimatus, Vnde, & Lucae tertio dicitur, Vt putabatur filius Ioseph. uel sicut Augustinus * dicit in libro de Bono coniugali, Eo modo pater Christi dicitur Ioseph, quo, & uir Mariae intelligitur, sine commissione carnis,

to fac est, quod non habet locum in potentia diuina. Absque multa tamen digressionem pro litera expositione aduerte, qui philosopharis, quod illa propositio, de qua est tanta questio, scilicet unius natura, unius est modus generationis, probatur in litera hac dupliciter. scilicet ex parte termini, quia generatio recipit speciem a termino, & hęc probatio assumitur arguendo, & ex parte agens; quia natura sicut est determinata ad unum effectum, ita est determinata ad unum modum producendi effectum illum. Et probatio quidem ex parte termini ex unitate termini unitatem generationis inferens, satis debilis uidetur; quoniam uidemus igne generari diuersas generationibus, scilicet ab igne & non ab igne, sicut iole; & mures uidemus genitos per semen, & sine semine. Et quod hac omnia sint eiusdem speciei, ex hoc patet, quod hęc tam genita quae aliter producta generant sibi similia in specie; eiusdem ergo speciei est productus nus per propagationem cum matre patre suo, qui sine propagatione productus est. una ergo natura pluribus potest generationibus acquiri. In motibus quoque idem apparet. nam idem secundum speciem ubi, in circumferentia signatum, potest diuersis secundum speciem motibus acquiri: puta per motum super chordam & per motum super arcum semicirculi: & similiter in naturalibus idem locus potest acquiri per uolatum & per ambulationem. Propter quae forte Auctor non propter illam probationem, sed propter probationem secundam, quam respondendo apposuit, acceptauit illam rationem, dicens, cum redditione causae, eo quod natura, &c. Secunda

* Vt pater ex Aug lib. de haerib. cap. 8. & 10. tom. 6.

da igitur probato in se quidem uera est: nam quodlibet naturale agens sicut ad unum terminum, ita quod non ad oppositos nec dissimilares, est determinatum ex unitate sue nature, ita etiam ad unum modum determinatur.

In huius signum, semen plantae non generat plantam, si inleatur, & oculus plantae non generat plantam, si seminatur: neutrum enim videmus exercitari. Sed quantum haec probatio in se uera, sit efficax ad probandum illam conclusionem, non apparet, nisi praesupposita unitate naturalis agentis ad unum effectum.

Et quoniam in animalibus perfectis (quale est homo, leo, bos, & humilissimi) supponitur unitas agentis naturalis, ideo ratio pro efficaci ad unum effectum, si quis autem negaret cum Aristotele, suppositionem illam, in campum magnum disputandi oportet ingrediatur, ad quem nunc egrediendi non est tempus quando de Beatissime matris Dei uirginitate tractatur: sat fuerit nosse Auctoris intentionem & litera discussionem.

In responsione ad quintum aduerte, quod propositio illa, quamuis uirtus naturalis non possit transmutare ad certam formam, nisi determinatam materiam, si uniuersaliter, ut facit, intelligatur, uel aduersatiue permixta intelligatur, quasi diceret, quicquid sit de transmutatione per uirtutem naturalem, diuina tamen uirtus, &c. & hoc sufficit litera, uel affirmative de uirtute transmutationis sumitur: nullum enim agens naturale, etiam uniuersale, ut celum potest unice transmutare ad certam formam transmutare, nisi determinatam materiam: quoniam actus actiuorum fieri oportet in patere disposito. Et hoc

ipsa copulatione coniugii: multo uidelicet coniunctius, quam si esset aliunde adoptatus. Neque enim propterea non erat appellandus Ioseph pater Christi, ga non eum generat concumbendo: quando quidem pater esset etiam ei, quem non ex sua coniuge percipit, aliunde adoptasset.

AD II. dicendum, quod sicut Hiero. dicit * super Mattha. cum Ioseph non sit pater domini saluatoris, ordo generationis eius usque ad Ioseph deducitur. Primò quidem, quia non est consuetudinis scripturarum, ut mulierum in generationibus ordo textatur. Deinde ex una tribu fuit Ioseph, & Maria, unde & lege eam accipere cogebatur ut propinquam. Et ut August. * dicit in li. de Nuptiis & concupiscentia, fuit generationum series usque ad Ioseph perducenda, ne in illo coniugio uirili sexui utique potior, fieret iniuria, cum ueritati nihil deperiret: quia ex femine Dauid & Ioseph erat & Maria.

AD III. dicendum, quod sicut Gloss. * dicit ibidem, mulierem pro femina posuit, more locutionis Hebraeorum, usus enim Hebraei locutionis mulieris dicit, non uirginitate corruptas, sed feminas.

AD IIII. dicendum, quod ratio illa habet locum in his, quae procedunt in esse per uiam naturae: eo quod natura sicut est determinata ad unum effectum, ita etiam est determinata ad unum modum producendi illud; sed uirtus supernaturalis diuina cum sit infinita, sicut non est determinata ad unum effectum, ita non est determinata ad modum producendi quemcunque effectum. Et ideo, sicut uirtute diuina fieri potuit, ut primus homo de limo terrae formaretur, ita et fieri potuit, ut diuina uirtute corpus Christi formaretur de Virgine absque uirili semine.

AD QUINTVM dicendum, quod secundum Philosophum * in lib. de generatione animalium, semen maris non est sicut materia in conceptione animalis, sed solum sicut agens: sola autem femina materiam subministrat conceptui. Vnde per hoc, quod semen maris defuit in conceptione corporis Christi, non sequitur, quod defuerit ei debita materia. Si tamen semen maris esset materia foetus concepti in animalibus, manifestum tamen est, quod non est materia permanens in eadem forma, sed materia trans-

mutata. Et quamuis uirtus naturalis non possit transmutare ad certam formam, nisi determinatam materiam, uirtus tamen diuina quae est infinita, potest transmutare omnem materiam in quamcumque formam. Vnde sicut transmutauit limum terrae in corpus Adae, ita in corpus Christi transmutare potuit materiam a matre ministratam, etiam, si non esset susceptum materia ad naturalem conceptum.

ARTICVLVS II.

Utrum mater Dei fuerit uirgo in partu.

AD SECVDVM sic proceditur. Videtur, quod mater Christi non fuerit uirgo in partu. Dicit enim Ambrosius * super Lucam, Qui uulnam sanctificauit alienam ut nasceretur propheta, hic est qui aperuit matris suae uulnam, ut immaculatus exiret: sed apertio uulnae uirginitatem excludit: ergo mater Christi non fuit uirgo in partu.

¶ 2 Praeterea. Nihil in mysterio Christi esse debuit, per quod corpus eius phantasticum appareret: sed hoc non uidetur uero corpori, sed phantastico conuenire, ut possit per claustra transire, eo quod duo corpora simul esse non possunt. Non igitur debuit ex matris utero clauso corpus Christi prodire: & ita non decuit, quod esset uirgo in partu.

¶ 3 Praeterea. Sicut Grego. * dicit in homil. octauarum Pasche, per hoc quod ianuis clausis ad discipulos post resurrectionem intrauit dominus, ostendit corpus suum esse eiusdem naturae & altius gloriatur. Et sic per claustra transire, uidetur ad gloriam corporis pertinere: sed corpus Christi in sua conceptione non fuit gloriosum: sed passibile, habens similitudinem carnis peccati, ut Apostolus dicit Romanorum octauo. non ergo exiuit per uirginis uterum clausum.

SED CONTRA est, quod in quodam sermone Ephesini concilii dicitur, Natura post partum nescit ulterius uirginem: gratia uero & parientem ostendit, & matrem fecit, & uirginitati non nocuit. fuit ergo mater Christi uirgo in partu.

RESPOND. Dicendum, quod absque omni dubio asserendum est matrem Christi etiam in partu uirginem fuisse. Nam Propheta Tertia S. Thomae.

etiam satisfacit licet: quia unica transmutatione, utpote in instanti. Spiritus sanctus sanguinem beatae Virginis transmutauit in corpus Christi. Et consonat philosophia, tradenti quod illud proprie dicitur agens posse, ut proprium effectum, & ut in propriam materiam, quod unica transmutatione potest educere de potentia in actum, ut patet 9. Metaph. Si uero affirmare quoque, sed secundum subiectam materiam, puta in materia animatorum intelligitur, constat euidenter ueram esse: sed argumento uniuersali non satisfacit particularis responsio: quamuis satisfaciat materiae particulari, de qua est quaestio. Et ideo haec responsio indigna Auctore uidetur.

Super questionis 28. articulum secundum.

Titulus clarus est. In corpore duo sunt. Primo, respondetur quaestio: Beata uirgo fuit uirgo in partu. Probatur auctoritate Italic. Secundo, triplicem rationem conuenientiae assignat, quae clare patent in littera. Nouit tamen percipitur pro prima ratione, quod conceptio, uerbi in corde, & processio uerbi ex corde non sunt duo progressus: sed ad exprimendas diuersas conditiones habitudinis uerbi ad intellectum; diuersae adhibentur rationes: uerbum enim cordis, hoc est conceptus quem format intellectus cum rem aliquam intelligit, & manet inus in intellectu, dum res actu intelligitur & distinguitur ab intellectu a quo emanat. Dum enim ego intelligo me ad imaginem Dei esse, formo simulacrum de meipso ad imaginem Dei: & similiter cum intelligo me peccatorem, formo simulacrum de meipso peccatore: & sic de alijs. Illud autem simulacrum quod

Op. 5. c. 220

li. 2. in Luc. in c. uirginit. est, de circumsaluatoris in li. 10. 39

Et h. 36. in euang. paulo a pria.

Mat. c. 1. sup. illud Christi generatio nec erat, 10. 9.

ca. 11. no. 18. ge a h. 107.

Et Aug. 2. de ciuit. di. 1. c. 10. medi. 1. 14.

Et h. 36. in euang. paulo a pria.

Et h. 36. in euang. paulo a pria.

quod conceptus, quod uerbum appellatur, non extra mentem meam, sed in mente mea manet. Et similitudinariè dicitur concipi in corde & nasci ex corde: quia proles, dum in utero concipitur in uero manet: & dum ex utero nascitur, a matre distinguitur perfecte. Simili siquidem modo, quia uerbum cordis in corde prolatum manet, concipi dicitur: & quia a corde prolatum perfecte distinguitur accidentis sublata natura, ideo nasci dicitur ex corde.

Vbi uidere potes, quod conceptio nauitasque uerbi in, & ex corde, unus processus est, diuersis nominibus diuersa ratione appellatus, & quod nec in conceptu nec in ortu suo mentem, in qua, & ex qua procedit, corrumpit, ut in synodo allata in litera dicitur.

In responsione ad tertium aduerte, quod Auctor dotis nomine appellat & ipsam rem, quæ dos dicitur, & modum iustitiam, hoc est rem in se non, puta per modum immanentis, ut ipsemet inferius manifestabit quæstio ne quadragesimæ articulo. 2. Et cum ex duplici capite potuisset reprehendi positio Hugonis de sancto Victo. scilicet ex hoc, quod non spectat ad subtilitatis dorem, duo corpora esse simul in eodem loco: unde nec corpora gloriosa ex sua proprietate poterunt simul esse in eodem loco, & ex hoc, quod in corpore animali non inuenitur dos, quia non inuenitur anima gloriose redundantia simpliciter ad corpus; quamuis ut inferius in allegato loco dicitur, inueniri possit miraculose redundantia secundum quid, maluit tamen Auctor ex ipsa dotis ratione hic procedere, quam in illam disputationem aliam introire.

In hymno canitur in uelipis natus domini.

non solum dicit, Ecce uirgo concipiet sed etiam addit, Et pariet filium. Ethoc quidem conueniens fuit propter tria. Primo quidem, quia hoc competeat proprietati eius, qui nascetur, qui est uerbum Dei. Nam uerbum non solum in corde absque corruptione concipitur, sed etiam absque corruptione ex corde procedit. Vnde ut ostenderetur, quod illud esset corpus ipsius uerbi Dei, conueniens fuit ut de incorrupto uirginis utero nasceretur. Vnde in sermone quodam Ephesini concilij legitur, Quæ parit carnem puram, a uirginitate cessat: sed quia natum est carne uerbum, Deus custodit uirginitatem, seipsum ostendens per hoc uerbum. Neque enim nostrum uerbum cum paritur, corrumpit mentem: neque Deus uerbum, substantialem partem eligens, peremit uirginitatem. Secundo, hoc est conueniens quantum ad effectum incarnationis Christi. Nam ad hoc uenit, ut nostram corruptionem tolleret. unde non fuit conueniens, ut uirginitatem matris, nascendo corrumpere.

Vnde Augustinus dicit in quodam sermone de natiuitate domini, Fas non erat, ut per eius aduentum uiolaretur integritas, qui tenerat sanare corrupta. Tertio fuit conueniens, ne matris honorem nascendo diminueret, qui parentes præceperat honorandos.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod Ambrosius dicit hoc, exponens illud, quod Euangelista de lege induxit, Omne masculinum adaperiens uoluam, sanctum domino uocabitur: quod quidem, ut Beda dicit, consuetæ natiuitatis more loquitur, non quod dominus sacri uentris hospitium, quod ingressus sanctificauerat, egressus de uirginasse credendus sit. Vnde illa adaptio non significat reuerentiam communem claustrum pudoris uirginis: sed solum exitum prolis de utero matris.

AD SECUNDUM dicendum, quod ita Christus uoluit ueritatem sui corporis demonstrare, quod etiam eius diuinitas declararetur. & ideo permiscuit mira humilibus. Vnde ut corpus eius uerum ostenderetur, nascitur ex femina: sed ut ostenderetur eius deitas, procedit ex uirgine: talis enim partus decet Deum, ut Ambrosius dicit in hymno Natiuitatis.

AD TERTIUM dicendum, quod quidam dixerunt Christum in sua na-

tiuitate dorem subtilitatis assumpsisse, sicut quando ambulauit sicis pedibus super mare, dicunt cum assumpsisse dorem agilitatis; sed hoc non conuenit his, quæ supra determinata sunt: huiusmodi enim dotes corporis gloriosi proueniunt ex redundantia gloriæ animæ ad corpus, ut infra dicitur, cum tractabitur de corporibus gloriosis. Dictum est autem supra, quod Christus ante passionem permittebat carni suæ agere, & pati quæ propria, nec fiebat talis redundantia gloriæ ab anima ad corpus. Et ideo dicendum est, quod omnia ista facta sunt miraculose per uirtutem diuinam. Vnde Augustinus dicit super Ioannem. Moli corporis ubi diuinitas erat, ostia clausa non obstituerunt: ille quippe non eis apertis intrare potuit, quo nascente uirginitas matris inuolata permansit. Et Dionysius dicit in quadam epistola, quod Christus super hominem operabatur ea, quæ sunt hominis, & hoc monstrat uirgo supernaturaliter concipiens, & aquin-stabilis, terrenorum pedum sustinens grauitatem.

ARTICVLVS III.

Utrum mater Dei permanserit uirgo post partum.

Super qui finis est articulum tertium.

Titulus clarus est. In corpore unica conclusio contra errorem Eluidij quatuor rationibus firmata. Omnia chara sunt.

AD TERTIUM sic proceditur. Videtur, quod mater Christi non permanserit uirgo post partum. Dicitur enim Mattheus. Antequam conueniret Ioseph & Maria, inuenta est in utero habens de Spiritu sancto, non autem euangelista diceret, antequam conueniret, nisi de conuenturis, quia nemo dicit de non præfuro, antequam pranderet. ergo uidetur quod beata uirgo quandoque conueniret carnali copula cum Ioseph. & ita non permanserit uirgo post partum.

2. Præter. Ibidem subditur ex uerbis angeli loquentis ad Ioseph; Ne timeas accipere Mariam coniugem tuam. Coniugium autem consumatur per carnalem copulam. ergo uidetur quod quandoque carnalis copula iteruenerit inter Mariam & Ioseph; & ita uidetur quod non permanserit uirgo post partum.

3. Præter. Ibidem post pauca subditur. Et accepit coniugem suam, & non cognoscebat eam donec peperit filium suum primogenitum. Hoc autem ad uerbum, donec, consueuit determinatum tempus signare, quo impleto fiat id, quod usque ad illud tempus non fiebat. Verbum autem cognoscebat ibi ad coitum refertur, sicut & Genes. quarto dicitur, quod Adam cognouit uxorem suam. ergo uidetur, quod post partum beata uirgo fuerit carnaliter a Ioseph cognita. ergo uidetur quod non permanserit uirgo post partum.

In responsione ad tertium, nota pro sententia literalis responsionem Hieronymi quia uerissima est & ad literam, & fulta auctoritatibus Scripturæ, & allata in litera, & alibi; Sede a dextris meis, donec ponam inimicos tuos, &c. Non enim denotatur, quod post suppositos inimicos desinet sedere a dextris, sed quia postea dubitari an interim, quod ponantur suppedanei inimici, sed et hoc est regnum quæ te a dextris Dei, ideo ad tollendam dubitationem dictum est, Sede a dextris meis, donec ponam, & cet. ut per hoc sapiens quisque intelligeret, quod tanto magis post sedebat a dextris Dei.

In responsione ad sextum, uide quod etiam diuersus in euangelio fitus descriptus matris Iesu, & Mariæ Iacobi, distinguit illas, nam ista a longe, illa iuxta crucem describitur.

4. Præter.

¶ 4 Prete. Primo genitus non potest dici, nisi q ha-
beat fratres subsequentes: vnde & Rom. 8. df. Quos
prestitit conformes fieri imaginis filii sui, ut sit ipse
primogenitus in multis fratribus: sed euangelista no-
minat Christum primogenitum matris eius. ergo
habuit alios filios post Christum, & ita uidetur quod
mater Christi non manserit uirgo post partum.

¶ 5 Pre. Ioan. 2. df. Post hec descendit Capharnaum
ipse, f. Christus, & mater eius & fratres eius: sed fra-
tres dicuntur, qui ex eodem parente geniti sunt. ergo
uidetur quod beata Virgo haberit alios filios
post Christum.

¶ 6 Pre. Matth. 27. dicitur, Erant ibi. f. iuxta crucem
Christi, mulieres multae a longe, quae secuta erant le-
sum a Galilea, ministrantes ei, inter quas erat Maria
Magdalena, & Maria Iacobi & Ioseph mater, & ma-
ter filiorum Zebedaei. Videtur autem haec Maria, quae
hic dicitur Iacobi, & Ioseph mater, esse etiam mater Chri-
sti: dicitur enim Ioan. 19. quod stabat iuxta crucem
Iesu, Maria mater eius. ergo uidetur quod mater
Christi non permanserit uirgo post partum.

SED CONTRA est, quod dicitur Ezech. 44. Porta haec
clausa erit, & non aperietur, & uir non transibit per
eam, quoniam dominus Deus israel ingressus est per
eam, quod exponens Aug. in quodam sermone* di-
cit, Quid est porta in domo domini clausa, nisi quod
Maria semper erit intacta. Et quid est, homo non
transibit per eam, nisi quod Ioseph non cognosceret
eam. Et quid est, Dominus solus intrat, & egreditur
per eam, nisi quod Spiritus sanctus impraenabit eam,
& angelorum dominus nascetur per eam: Et quid
est, clausa erit in aeternum, nisi quod Maria uirgo
est ante partum, & uirgo in partu, & uirgo post par-
tum.

RESPON. Dicendum, quod absque omni dubio
destandus est error Eluidii, qui dicere praesumpsit
matrem Christi post partum a Ioseph esse carnaliter
cognitam, & alios filios genuisse. Hoc enim primo
derogat Christi perfectioni, qui sicut secundum di-
uinam naturam unigenitus est patris, tanquam pfe-
ctus per omnia filius eius, ita decuit ut esset uni-
genitus matris tanquam perfectissimum germen
eius. Secundo hic error iniuriam facit Spiritui
sancto, cuius sacrarium fuit uterus uirginalis, in
quo carnem Christi formauit, unde non decebat,
quod de cetero uiolaretur per commissionem uirilem.
Tertio derogat dignitati & sanctitati matris Dei,
quae ingratissima uideretur, si tanto filio contenta
non esset, & si uirginitatem, quae in ea miraculo-
se conseruata fuerat, sponte perdere uellet per
carnis concubitum. Quarto etiam ipsi Iose-
ph esset ad maximam praesumptionem imputan-
dum, si eam quam reuelante angelo de Spiritu san-
cto Deum concepisse cognouerat, polluere attenta-
ret. Et ideo simpliciter est asserendum, quod ma-
ter Dei sicut uirgo concepit, & uirgo peperit, ita e-
tiam, & uirgo post partum in sempiternum per-
manfit.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod sicut Hie-
ronymus* dicit in lib. contra Eluidium intelligendum est
quod haec propositio Ante, licet saepe consequentia in
dicet, tamen nunquam ea tantum quae prius co-
gitabantur, ostendit; nec necesse est ut cogitata fiat,
cum ideo aliud interuenit, ne ea quae cogitata sunt
fierent. Sicut si aliquis dicat, antequam in portu pra-
derem nauigauit, non intelligitur, quod in portu
praedat postquam nauigauerit, sed quia cogita-
batur in portu pransurus: Et similiter Euangeli-
sta dicit, Antequam conuenirent, inuenta est

in utero habens de Spiritu sancto, non quia postea
conuenirent: sed quia dum uiderentur conuentu-
ri, praenit conceptio per Spiritum sanctum, ex
quo factum est, ut ulterius non conuenirent.

AD SECUNDUM dicendum, quod sicut Augu-
stinus dicit in lib. de Nupt. * & concupiscentia, Con-
iux Ioseph, uocatur mater Dei ex prima despon-
sationis fide, quam per concupitum non cognoue-
rat nec fuerat cogniturus. Vt enim Ambro. f. di-
cit super Lucam, non uirginitatis ereptio, sed
conjugij testificatio & nuptiarum celebratio de-
claratur.

AD TERTIUM dicendum, quod quidam dixe-
runt, hoc non esse intelligendum de cognitione
coitus, sed de cognitione notitiae. Dicit enim Chry-
sostomus* quod non cognouit eam Ioseph antequam
pareret, cuius fuerit dignitatis: sed postquam pe-
perit, tunc cognouit eam: quia per ipsius prolem spa-
tiosior * & dignior facta fuerat quam totus mun-
dus: quia quem totus mundus capere non poterat,
in angusto cubiculo uteri sui sola suscepit. Quidam
uero hoc referunt ad notitiam uisus: sicut enim
Moyse cum Deo colloquentis glorificata est facies,
ut non possent intendere in eum filij Israel: sic Ma-
ria claritate uirtutis altissimi obumbrata, cognosci
non poterat a Ioseph, donec pareret: post partum
autem a Ioseph agnita inuenitur speciei faciei, non
tractu libidinis. Hiero. * aut concedit hoc esse intelli-
gendum de cognitione coitus: sed dicit quod us-
que uel donec, in Scripturis dupliciter potest intelli-
gi. Quandoque enim designat certum tem-
pus, secundum illud Gal. 3. Propter transgressio-
nem lex posita est; donec ueniret semen, cui promi-
serat: quandoque uero signat infinitum tempus, se-
cundum illud Psal. 113. Oculi nostri ad dominum
Deum nostrum, donec misereatur nostri, ex quo
non est intelligendum; quod post impetratam mi-
sericordiam, oculi auertantur a Deo. Et secundum
hunc modum loquendi significantur ea, de quibus
posset dubitari, si scripta non fuissent: cetera uero
nostrae intelligentiae derelinquantur. Et secundum
hoc Euangelista dicit matrem Dei, non esse cog-
nitam a uiro usque ad partum, ut multo magis intel-
ligamus cognitam non fuisse post partum.

AD QUARTUM dicendum, quod mos diuinarum
Scripturarum est, ut primogenitum uocent non so-
lum eum, quem fratres sequuntur, sed eum, qui pri-
mus natus sit. Alioquin si non est primogenitus,
nisi quem sequuntur fratres, tamdiu * secundum
legem primogenita non debentur, quamdiu & alia
fuerint procreata, quod patet esse falsum, cum infra
unum mensem primogenita redimi mandentur se-
cundum legem.

AD QUINTUM dicendum, quod quidam, sicut Hie-
ronymus* dicit super Matthe. fratres domini de alia
uxore, Ioseph filios suspicantur. Nos autem fratres
Domini, non filios Ioseph, sed consobrinos Saluato-
ris, sororis Mariae matris Domini filios intelligimus.
Quatuor enim modis in Scripturis fratres dicuntur,
scilicet natura, gente, cognatione, & affectu. Vnde
fratres Domini dicti sunt, non secundum naturam,
quasi ab eadem matre nati: sed secundum cognatio-
nem quasi consanguinei eius existentes. Ioseph au-
tem, sicut Hieronymus. * dicit contra Eluidium, ma-
gis credendus est uirgo permanisse: quia aliam uxo-
rem habuisse non scribitur, & fornicatio in sanctum
uirum non cadit.

AD SEXTUM dicendum, quod Maria, quae dicitur Iaco-
bi & Ioseph mater, non intelligitur esse mater Do-
mini.

in sermo-
Nati do-
muni quod
est de temp-
non longe
prieuato

cap. 11. non
longe a pri-
tom. 7.

lib. 2. in Lu-
ca: 1. a. med.
tom. 5.

homi. 1. in
Mat. in ope.
imper. super
illud. Ex non
cognouit
eam, donec.
tom. 2.
alias specie
sior.

In s. comm.
ad 1. c. Mat.
tom. 9.

Alias fm le-
gem sacer-
dotibus, &c.

sicra fin. es-
men. ad 12.
c. Mat. 10. 9.

habetur c. 1.
in Mat. sup
illud. Cu. n
esset despo-
sita 10. 9.
Et etia con-
tra Eluidiu
ante fin. lib.
tom. 3.

Tertia s. Thomae. O 3 min:

mini, quæ in Euangelio non consuevit nominari, nisi cum cognominatione huius dignitatis, quod sit mater Iesu. Hæc autem Maria esse intelligitur uxor Alphæi, cuius filius est Iacobus minor, qui dicitur esse frater domini.

¶ Super Quæstionis vigesimæ octauæ Articulum quartum.

ARTICVLVS III.

Vtrum mater Dei uirginitatem uouerit.

Titulus clarus est. Et ratio dubij est: quia nihil legitur de uoto beate Virginis, & ipsa eius desponsatio contrariari uidetur uoto uirginitatis.

¶ In corpore duo sunt, primo, tractatur de ipsius uoto, secundo, de tempore uoti. Quo ad primum, unica est conclusio: Conueniens fuit beate Virginis uirginitate esse Deo consecratam uoto. probatur: quia laudabilior est uirginitas uoto dicata, sicut reliqua perfectionis opera. Quo ad secundum, distinguuntur duo tempora ante annuntiationem, primum ante desponsationem: secundum inter desponsationem & annuntiationem: & secundum singula tempora singularem responsum. Iuxta primum conclusio est: Beata uirgo ante desponsationem non simpliciter, sed sub conditione uirginitatem uouit. Probatur: quia tunc uirginitas erat prohibita a lege, & desiderata a persona beate Virginis; & quia prohibita non simpliciter uouit, quia desiderata uouit sub conditione si Deo placeret, ut in responsione ad primum explicatur.

¶ Iuxta secundum conclusio est: Beata uirgo uotum uirginitatis cum uiro suo simul emisit simpliciter. ¶ Vbi scito quod conclusio non aliter in littera probatur: sed ex iam dictis consequens relinquatur: ex eo enim quod ante desponsationem non uouit simpliciter, quia prohibita erat, & uirginitatem quæ uouit simpliciter, quia laudabilior uirginitas est matri Dei tribuenda, & ante annuntiationem uouit simpliciter, quia aliter non dixisset. Quomodo fiet istud, quoniam uirum non cognosco? quod profecto non diceret, nisi prius se uirginem Deo uouisset.

¶ Iuxta tertium conclusio est: Beata uirgo uotum uirginitatis cum uiro suo simul emisit simpliciter. ¶ Vbi scito quod conclusio non aliter in littera probatur: sed ex iam dictis consequens relinquatur: ex eo enim quod ante desponsationem non uouit simpliciter, quia prohibita erat, & uirginitatem quæ uouit simpliciter, quia laudabilior uirginitas est matri Dei tribuenda, & ante annuntiationem uouit simpliciter, quia aliter non dixisset. Quomodo fiet istud, quoniam uirum non cognosco? quod profecto non diceret, nisi prius se uirginem Deo uouisset.

¶ Iuxta quartum conclusio est: Beata uirgo uotum uirginitatis cum uiro suo simul emisit simpliciter. ¶ Vbi scito quod conclusio non aliter in littera probatur: sed ex iam dictis consequens relinquatur: ex eo enim quod ante desponsationem non uouit simpliciter, quia prohibita erat, & uirginitatem quæ uouit simpliciter, quia laudabilior uirginitas est matri Dei tribuenda, & ante annuntiationem uouit simpliciter, quia aliter non dixisset. Quomodo fiet istud, quoniam uirum non cognosco? quod profecto non diceret, nisi prius se uirginem Deo uouisset.

¶ Iuxta quintum conclusio est: Beata uirgo uotum uirginitatis cum uiro suo simul emisit simpliciter. ¶ Vbi scito quod conclusio non aliter in littera probatur: sed ex iam dictis consequens relinquatur: ex eo enim quod ante desponsationem non uouit simpliciter, quia prohibita erat, & uirginitatem quæ uouit simpliciter, quia laudabilior uirginitas est matri Dei tribuenda, & ante annuntiationem uouit simpliciter, quia aliter non dixisset. Quomodo fiet istud, quoniam uirum non cognosco? quod profecto non diceret, nisi prius se uirginem Deo uouisset.

¶ Iuxta sextum conclusio est: Beata uirgo uotum uirginitatis cum uiro suo simul emisit simpliciter. ¶ Vbi scito quod conclusio non aliter in littera probatur: sed ex iam dictis consequens relinquatur: ex eo enim quod ante desponsationem non uouit simpliciter, quia prohibita erat, & uirginitatem quæ uouit simpliciter, quia laudabilior uirginitas est matri Dei tribuenda, & ante annuntiationem uouit simpliciter, quia aliter non dixisset. Quomodo fiet istud, quoniam uirum non cognosco? quod profecto non diceret, nisi prius se uirginem Deo uouisset.

AD QVARTVM sic proceditur. Videtur, quod mater Dei uirginitatem non uouerit. Dicitur enim Deuter. 7. Non erit apud te sterilis utriusque sexus. Sterilitas autem sequitur uirginitatem. ergo seruat uirginitatis erat contra preceptum ueteris legis: sed adhuc lex uetus habebat statum antequam Christus nasceretur. ergo non potuit licite beata uirgo uouere uirginitatem pro tempore illo.

¶ 2. Præter. Apostolus. 1. ad Corint. 7. dicit, De uirginibus autem preceptum domini non habeo, consilium autem do: sed perfectio consilij a Christo debuit inchoari, qui est finis legis, ut Apostolus dicit Roma. 10. Non ergo conueniens fuit, quod beata uirgo uotum uirginitatis emitteret.

¶ 3. Præter. Apostolus dicit 1. ad Timothe. 5. quod uouenti bus castitatem, non solum nubere, sed etiam uelle nubere, damnable est: sed mater Christi nullum peccatum damnable commisit, ut supra habitum est. Cui ergo desponsata fuerit (ut habetur Luca. 1.) uidetur quod ipsa uirginitatis uotum non emisit.

SED CONTRA est, quod Augustinus dicit* in libro de sancta uirginitate: Annuntianti angelo Maria respondit, Quomodo fiet istud, quoniam uirum non cognosco? quod profecto non diceret, nisi prius se uirginem Deo uouisset.

RESPON. Dicendum, quod sicut in secunda parte habitum est, perfectionis opera magis sunt laudabilia, si ex uoto celebrentur. uirginitas autem in matre Dei precipue debuit pollere, ut ex supra dictis rationibus patet, & ideo conueniens fuit, ut uirginitas eius ex uoto esset Deo consecrata. Verum, quia tempore legis oportebat generationi insistere tam uirgines quam uiros (quia secundum carnem originem, cultus Dei propagabatur antequam ex illo populo Christus nasceretur) mater Dei non

creditur antequam desponsaretur Ioseph, absolute uirginitatem uouisse, sed licet eam in desiderio habuerit, super hoc tamen uoluntatem suam diuino commisit arbitrio. Postmodum uero accepto sponso, secundum quod mores illius temporis exigebant, simul cum eo uotum uirginitatis emisit.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod quia uidebatur esse lege prohibitum, non dare operam ad relinquendum semen super terram, ideo non simpliciter uirginitatem uouit Dei genitrix, sed sub conditione, si Deo placeret. Postquam autem ei innotuit hoc esse Deo acceptum, absolute uouit antequam ab Angelo annuntiaretur.

AD SECVDVM Dicendum, quod sicut gratia plenitudo perfecte quidem fuit in Christo, & tamen aliqua eius inchoatio precessit in matre, ita etiam obseruatio consiliorum, quæ per gratiam Dei fit, perfecte quidem inchoat in Christo, sed aliquo modo fuit inchoata in uirgine matre eius.

AD TERTIVM Dicendum, quod uerbum illud Apostoli est intelligendum de illis, quæ absolute castitatem uouent, quod quidem mater Dei non fecit antequam Ioseph desponsaretur, sed post desponsationem ex communi uoluntate simul cum sponso suo uotum uirginitatis emisit.

QVAESTIO XXIX. De matris Dei desponsatione, in duos articulos diuisa.

EINDE considerandum est, de desponsatione matris Dei.

ET CIRCA hoc queruntur duo.

¶ Primo, Vtrum Christus debuerit de desponsata nasci.

¶ Secundo, Vtrum fuerit uerum matrimonium inter Mariam matrem Domini, & Ioseph.

ARTICVLVS PRIMVS. Vtrum Christus nasci debuerit de uirgine desponsata.

AD PRIMVM sic proceditur. Videtur, quod Christus non debuerit de uirgine desponsata nasci. Desponsatio enim ad carnalem copulam ordinata-

tionem uouit simpliciter, quia aliter non dixisset. Quomodo fiet istud, quoniam uirum non cognosco? nec actu nec potentia propter uotum (ut Aug. hinc accipit) & coniugata non potest uouere uirginitatem sine consensu uiri sui, nisi post Christum, aliter soluendo matrimonium non consummatum, per religionis professionem, quod tunc locum non habuit; sequitur quod beata uirgo ante annuntiationem & cognouit Deo placere, quod uirginitatem uouit simpliciter, & de consensu Ioseph uirginitatem uouit. Valde autem rationi consentaneum est, ut sanctus spon- sus concedens spon- sae, quod manente conjugio, uirginitatem uoueret, ipse quo- que uirginitatem si- mul uoueat, pensata præsertim diuina prouidentia, quæ hoc inspirare ipsi Ioseph quasi debebat, ut uirgo uirginum, uirginem quoque comitem, seruatores que sui haberet, alio- quin non fuisset plena gratia, cui hæc gratia in suo conjugio defuisset, quam ipsa maxime secundum rectam rationem de- siderare debebat. Et propterea in littera dicitur, quod cum Ioseph ante annuntiationem uirginitatem simpliciter uouit.

¶ In corpore unica est conclusio, quæ in littera probatur: sed ex iam dictis consequens relinquatur: ex eo enim quod ante desponsationem non uouit simpliciter, quia prohibita erat, & uirginitatem quæ uouit simpliciter, quia laudabilior uirginitas est matri Dei tribuenda, & ante annuntiationem uouit simpliciter, quia aliter non dixisset. Quomodo fiet istud, quoniam uirum non cognosco? quod profecto non diceret, nisi prius se uirginem Deo uouisset.

¶ In corpore unica est conclusio, quæ in littera probatur: sed ex iam dictis consequens relinquatur: ex eo enim quod ante desponsationem non uouit simpliciter, quia prohibita erat, & uirginitatem quæ uouit simpliciter, quia laudabilior uirginitas est matri Dei tribuenda, & ante annuntiationem uouit simpliciter, quia aliter non dixisset. Quomodo fiet istud, quoniam uirum non cognosco? quod profecto non diceret, nisi prius se uirginem Deo uouisset.

¶ In corpore unica est conclusio, quæ in littera probatur: sed ex iam dictis consequens relinquatur: ex eo enim quod ante desponsationem non uouit simpliciter, quia prohibita erat, & uirginitatem quæ uouit simpliciter, quia laudabilior uirginitas est matri Dei tribuenda, & ante annuntiationem uouit simpliciter, quia aliter non dixisset. Quomodo fiet istud, quoniam uirum non cognosco? quod profecto non diceret, nisi prius se uirginem Deo uouisset.

¶ In corpore unica est conclusio, quæ in littera probatur: sed ex iam dictis consequens relinquatur: ex eo enim quod ante desponsationem non uouit simpliciter, quia prohibita erat, & uirginitatem quæ uouit simpliciter, quia laudabilior uirginitas est matri Dei tribuenda, & ante annuntiationem uouit simpliciter, quia aliter non dixisset. Quomodo fiet istud, quoniam uirum non cognosco? quod profecto non diceret, nisi prius se uirginem Deo uouisset.

¶ In corpore unica est conclusio, quæ in littera probatur: sed ex iam dictis consequens relinquatur: ex eo enim quod ante desponsationem non uouit simpliciter, quia prohibita erat, & uirginitatem quæ uouit simpliciter, quia laudabilior uirginitas est matri Dei tribuenda, & ante annuntiationem uouit simpliciter, quia aliter non dixisset. Quomodo fiet istud, quoniam uirum non cognosco? quod profecto non diceret, nisi prius se uirginem Deo uouisset.

¶ In corpore unica est conclusio, quæ in littera probatur: sed ex iam dictis consequens relinquatur: ex eo enim quod ante desponsationem non uouit simpliciter, quia prohibita erat, & uirginitatem quæ uouit simpliciter, quia laudabilior uirginitas est matri Dei tribuenda, & ante annuntiationem uouit simpliciter, quia aliter non dixisset. Quomodo fiet istud, quoniam uirum non cognosco? quod profecto non diceret, nisi prius se uirginem Deo uouisset.

¶ In corpore unica est conclusio, quæ in littera probatur: sed ex iam dictis consequens relinquatur: ex eo enim quod ante desponsationem non uouit simpliciter, quia prohibita erat, & uirginitatem quæ uouit simpliciter, quia laudabilior uirginitas est matri Dei tribuenda, & ante annuntiationem uouit simpliciter, quia aliter non dixisset. Quomodo fiet istud, quoniam uirum non cognosco? quod profecto non diceret, nisi prius se uirginem Deo uouisset.

4. dist. 30. q. 2. art. 1. q. 1. & 3. Et Mat. 1.

¶ In corpore duo sunt, primo, tractatur de ipsius uoto, secundo, de tempore uoti. Quo ad primum, unica est conclusio: Conueniens fuit beate Virginis uirginitate esse Deo consecratam uoto. probatur: quia laudabilior est uirginitas uoto dicata, sicut reliqua perfectionis opera. Quo ad secundum, distinguuntur duo tempora ante annuntiationem, primum ante desponsationem: secundum inter desponsationem & annuntiationem: & secundum singula tempora singularem responsum. Iuxta primum conclusio est: Beata uirgo ante desponsationem non simpliciter, sed sub conditione uirginitatem uouit. Probatur: quia tunc uirginitas erat prohibita a lege, & desiderata a persona beate Virginis; & quia prohibita non simpliciter uouit, quia desiderata uouit sub conditione si Deo placeret, ut in responsione ad primum explicatur.

¶ Iuxta secundum conclusio est: Beata uirgo uotum uirginitatis cum uiro suo simul emisit simpliciter. ¶ Vbi scito quod conclusio non aliter in littera probatur: sed ex iam dictis consequens relinquatur: ex eo enim quod ante desponsationem non uouit simpliciter, quia prohibita erat, & uirginitatem quæ uouit simpliciter, quia laudabilior uirginitas est matri Dei tribuenda, & ante annuntiationem uouit simpliciter, quia aliter non dixisset. Quomodo fiet istud, quoniam uirum non cognosco? quod profecto non diceret, nisi prius se uirginem Deo uouisset.

¶ Iuxta tertium conclusio est: Beata uirgo uotum uirginitatis cum uiro suo simul emisit simpliciter. ¶ Vbi scito quod conclusio non aliter in littera probatur: sed ex iam dictis consequens relinquatur: ex eo enim quod ante desponsationem non uouit simpliciter, quia prohibita erat, & uirginitatem quæ uouit simpliciter, quia laudabilior uirginitas est matri Dei tribuenda, & ante annuntiationem uouit simpliciter, quia aliter non dixisset. Quomodo fiet istud, quoniam uirum non cognosco? quod profecto non diceret, nisi prius se uirginem Deo uouisset.

¶ Iuxta quartum conclusio est: Beata uirgo uotum uirginitatis cum uiro suo simul emisit simpliciter. ¶ Vbi scito quod conclusio non aliter in littera probatur: sed ex iam dictis consequens relinquatur: ex eo enim quod ante desponsationem non uouit simpliciter, quia prohibita erat, & uirginitatem quæ uouit simpliciter, quia laudabilior uirginitas est matri Dei tribuenda, & ante annuntiationem uouit simpliciter, quia aliter non dixisset. Quomodo fiet istud, quoniam uirum non cognosco? quod profecto non diceret, nisi prius se uirginem Deo uouisset.

¶ Iuxta quintum conclusio est: Beata uirgo uotum uirginitatis cum uiro suo simul emisit simpliciter. ¶ Vbi scito quod conclusio non aliter in littera probatur: sed ex iam dictis consequens relinquatur: ex eo enim quod ante desponsationem non uouit simpliciter, quia prohibita erat, & uirginitatem quæ uouit simpliciter, quia laudabilior uirginitas est matri Dei tribuenda, & ante annuntiationem uouit simpliciter, quia aliter non dixisset. Quomodo fiet istud, quoniam uirum non cognosco? quod profecto non diceret, nisi prius se uirginem Deo uouisset.

¶ Iuxta sextum conclusio est: Beata uirgo uotum uirginitatis cum uiro suo simul emisit simpliciter. ¶ Vbi scito quod conclusio non aliter in littera probatur: sed ex iam dictis consequens relinquatur: ex eo enim quod ante desponsationem non uouit simpliciter, quia prohibita erat, & uirginitatem quæ uouit simpliciter, quia laudabilior uirginitas est matri Dei tribuenda, & ante annuntiationem uouit simpliciter, quia aliter non dixisset. Quomodo fiet istud, quoniam uirum non cognosco? quod profecto non diceret, nisi prius se uirginem Deo uouisset.

¶ Iuxta septimum conclusio est: Beata uirgo uotum uirginitatis cum uiro suo simul emisit simpliciter. ¶ Vbi scito quod conclusio non aliter in littera probatur: sed ex iam dictis consequens relinquatur: ex eo enim quod ante desponsationem non uouit simpliciter, quia prohibita erat, & uirginitatem quæ uouit simpliciter, quia laudabilior uirginitas est matri Dei tribuenda, & ante annuntiationem uouit simpliciter, quia aliter non dixisset. Quomodo fiet istud, quoniam uirum non cognosco? quod profecto non diceret, nisi prius se uirginem Deo uouisset.

¶ Iuxta octauum conclusio est: Beata uirgo uotum uirginitatis cum uiro suo simul emisit simpliciter. ¶ Vbi scito quod conclusio non aliter in littera probatur: sed ex iam dictis consequens relinquatur: ex eo enim quod ante desponsationem non uouit simpliciter, quia prohibita erat, & uirginitatem quæ uouit simpliciter, quia laudabilior uirginitas est matri Dei tribuenda, & ante annuntiationem uouit simpliciter, quia aliter non dixisset. Quomodo fiet istud, quoniam uirum non cognosco? quod profecto non diceret, nisi prius se uirginem Deo uouisset.

¶ Iuxta nonum conclusio est: Beata uirgo uotum uirginitatis cum uiro suo simul emisit simpliciter. ¶ Vbi scito quod conclusio non aliter in littera probatur: sed ex iam dictis consequens relinquatur: ex eo enim quod ante desponsationem non uouit simpliciter, quia prohibita erat, & uirginitatem quæ uouit simpliciter, quia laudabilior uirginitas est matri Dei tribuenda, & ante annuntiationem uouit simpliciter, quia aliter non dixisset. Quomodo fiet istud, quoniam uirum non cognosco? quod profecto non diceret, nisi prius se uirginem Deo uouisset.

¶ Iuxta decimum conclusio est: Beata uirgo uotum uirginitatis cum uiro suo simul emisit simpliciter. ¶ Vbi scito quod conclusio non aliter in littera probatur: sed ex iam dictis consequens relinquatur: ex eo enim quod ante desponsationem non uouit simpliciter, quia prohibita erat, & uirginitatem quæ uouit simpliciter, quia laudabilior uirginitas est matri Dei tribuenda, & ante annuntiationem uouit simpliciter, quia aliter non dixisset. Quomodo fiet istud, quoniam uirum non cognosco? quod profecto non diceret, nisi prius se uirginem Deo uouisset.

¶ Iuxta undecimum conclusio est: Beata uirgo uotum uirginitatis cum uiro suo simul emisit simpliciter. ¶ Vbi scito quod conclusio non aliter in littera probatur: sed ex iam dictis consequens relinquatur: ex eo enim quod ante desponsationem non uouit simpliciter, quia prohibita erat, & uirginitatem quæ uouit simpliciter, quia laudabilior uirginitas est matri Dei tribuenda, & ante annuntiationem uouit simpliciter, quia aliter non dixisset. Quomodo fiet istud, quoniam uirum non cognosco? quod profecto non diceret, nisi prius se uirginem Deo uouisset.

¶ Iuxta duodecimum conclusio est: Beata uirgo uotum uirginitatis cum uiro suo simul emisit simpliciter. ¶ Vbi scito quod conclusio non aliter in littera probatur: sed ex iam dictis consequens relinquatur: ex eo enim quod ante desponsationem non uouit simpliciter, quia prohibita erat, & uirginitatem quæ uouit simpliciter, quia laudabilior uirginitas est matri Dei tribuenda, & ante annuntiationem uouit simpliciter, quia aliter non dixisset. Quomodo fiet istud, quoniam uirum non cognosco? quod profecto non diceret, nisi prius se uirginem Deo uouisset.

* Phil. 7. an te uerum illius 10. a.

* 4. dist. 30. q. 2. art. 1. q. 1. & 3. Et Mat. 1.

* Super quæstionis 29. articulum primum.

* Lib. 2. Linc. 1. in prim. & m. d. 10. p.